

ГУЦУЛЬСЬКА ЛІНГВАЛЬНА КАРТИНА СВІТУ КРІЗЬ ПРИЗМУ МОВИ ОПОВІДАННЯ МАРКА ЧЕРЕМШИНИ «КАРБИ»

ВАСИЛЬ ГРЕЩУК,

доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ) vasyl.greshchuk@pnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7011-3911>

ВАЛЕНТИНА ГРЕЩУК,

кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ) valentyna.greshchuk@pnu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5702-6824>

У статті висвітлено сегмент гуцульської лінгвальної картини світу крізь призму мови оповідання Марка Черемшини «Карби».

Метою статті є виявлення компонентів гуцульської діалектної картини світу, репрезентованої мовою оповідання Марка Черемшини «Карби».

Під час роботи над статтею застосовано лінгвокогнітологічний і аналітико-описовий методи дослідження.

Результатом наукової студії став аналіз мови Марка Черемшини «Карби» з погляду фіксації у ній особливостей і специфіки світовідчуття, світобачення, світосприйняття гуцулів, які дають змогу змодельовати певний фрагмент гуцульської мовної картини світу. Встановлено, що для з'ясування мовної картини світу особливе місце посідають етнографічно значущі одиниці найменування, здебільшого лексичні діалектизми. Так, діалектні назви осіб за спорідненістю разом із літературно-нормативними, використані в тексті «Карбів», дають уявлення про родинний уклад гуцулів. Виразними маркерами гуцульськості в мовній картині світу горян, заманіфестованої мовою оповідання, є діалектні назви музичних інструментів (сопівка, денцівка, трембіта), танців і танцюристів (гуцулка, гайдук, данцівник), одягу, взуття (брилькастрьовий, постільці дублені, топорець), зброї (стрільба, пушка) та ін. Важливим компонентом гуцульської мовної картини світу є лексема «карби», винесена в заголовок оповідання. Предметом аналізу в статті стали також окремі психотипні риси гуцула, відображені в мовній картині світу.

Наукова новизна розвідки полягає в тому, що в ній уперше змодельовано сегмент гуцульської мовної картини світу через оптику мови оповідання «Карби».

Практичне значення. Одержані результати дослідження доповнюють сучасні лінгвокогнітологічні студії в ділянці мовної картини світу. Матеріали статті можуть бути використані під час вивчення творчого доробку Марка Черемшини, а також в процесі читання лінгвокогнітології та діалектології на філологічних факультетах університетів.

Ключові слова: мовна картина світу, лінгвокогнітологія, діалектні номінативні одиниці, Марко Черемшина, діалектологія.

HUTSUL LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD THROUGH THE PRISM OF THE LANGUAGE OF MARK CHEREMSHYNA'S STORY "KARBA"

VASYL GRESHCHUK,

Doctor of Philological Sciences, Professor at the Department of Ukrainian Language, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk) vasy.l.greshchuk@pnu.edu.ua

VALENTYNA GRESHCHUK,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Ukrainian Language, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk) valentyna.greshchuk@pnu.edu.ua

The article highlights a segment of the Hutsul linguistic picture of the world through the prism of the language of Mark Cheremshyna's story "Karba".

The purpose of the article is to identify the components of the Hutsul dialect picture of the world, represented in the language of Mark Cheremshyna's story "Karba".

During the work on the article, linguistic-cognitive and analytical-descriptive research methods were applied.

The result of the scientific study was the analysis of the language of Mark Cheremshyna's "Karba" from the point of view of fixation in it the features and specifics of the Hutsul world sensation, worldview, world perception, which make it possible to model a certain fragment of the Hutsul linguistic picture of the world. It was established that ethnographically significant naming units, mostly lexical dialectics, occupy a special place for clarifying the linguistic picture of the world. Thus, the dialect names of persons by kinship together with the literary normative ones used in the text of "Karba" give an idea of the family structure of the Hutsuls. Distinctive markers of Hutsulness in the linguistic picture of the mountain world, manifested in the language of the story, are the dialect names of musical instruments (sopivka, dentsivka, trembita), dances and dancers (hutsulka, gaiduk, dantsivnyk), clothes, shoes (bryl kastriovy, postiltsi dubleni, toporets), weapons (strilba, pushka), etc. An important component of the Hutsul linguistic picture of the world is the lexeme karba, which is included in the title of the story. The article also analyzed individual Hutsul psychotypical traits reflected in the linguistic picture of the world.

The scientific novelty of the research lies in the fact that, for the first time, it models a segment of the Hutsul linguistic picture of the world through the optics of the story language "Karba".

Practical meaning. The obtained results and research complement modern linguistic-cognitive studies in the area of the linguistic picture of the world. The materials of the article can be used during the study of the creative work of Mark Cheremshyna, as well as in the process of teaching linguocognitology and dialectology at the philological faculties of universities.

Key words: linguistic picture of the world, linguocognitology, dialect nominative units, Marko Cheremshyna, dialectology.

Постановка проблеми. На сьогодні немає однозначної інтерпретації мовної картини світу, однак усі сходяться на тому, що вона повинна містити засадничі положення світобачення народу крізь призму його мови, її одиниць і категорій та функціонально-семантичних виявів. Серед різних дефініцій мовної картини світу А. П. Загнітко подає її як «цілісне відбиття конкретною мовою всього того, що існує в людині й навколо неї, здійснюване засобами мовної номінації зображення людини, її внутрішнього світу, дійсності, природи тощо. Особливості мовної картини світу виявляє передусім лексика історико-культурного, етнографічного типу <...> (Загнітко, 2020, с. 280). Мовна картина світу кожного народу неповторна, характеризується специфічними ознаками, детермінованими структурою й семантико-функційними параметрами мови.

Поряд із загальнонаціональними мовними картинами світу слід виокремлювати регіонально-діалектні картини світу, які фіксують особливості та специфіку світобачення окремих етнографічних груп. «Субстрат регіонально-діалектної картини світу становить говір як мовно-територіальне утворення, що характеризується переважною частиною, спільною з літературним стандартом, і низкою різнорівневих мовних одиниць, властивих тільки цьому говору

або йому й іншим, які межують із ним. Однак специфіка регіонально-мовної картини світу визначається діалектними мовними формами, оскільки вони називають реалії позамовної дійсності, для яких не знадобилося найменувань у загальнонаціональній мові поза діалектним ареалом» (Грещук, Грещук, 2018, с. 30).

Аналіз досліджень. Деякі аспекти гуцульської мовної картини світу крізь призму художньої мови загалом висвітлено в низці досліджень Василя Грещука та Валентини Грещук (Грещук, 2015; Грещук, Грещук, 2019; Грещук, Грещук, 2019; Грещук, Грещук, 2018; Грещук, Грещук, 2018).

Благодатним матеріалом для виявлення регіонально-діалектної картини світу гуцулів через художню мову стала мова оповідань Марка Черемшини. Основу мови художніх текстів письменника становить тогочасна українська літературна мова в її західноукраїнському варіанті із залученням гуцульських діалектних одиниць, здебільшого в мові персонажів, хоч наративно зумовлені діалектизми трапляються і в авторській мові.

Метою статті є виявлення сегмента гуцульської діалектної картини світу, репрезентованої мовою оповідання Марка Черемшини «Карби».

Виклад основного матеріалу. Як уже зазначалось, для з'ясування мовної картини світу особливе місце посідають номінативні одиниці, передовсім етнографічно значущі, чимало з яких є діалектними словами. Разом із нормативною лексикою вони дають уявлення про найрізноманітніші сфери людського буття. Літературно-нормативні слова *дід*, *баба*, *онука* разом із діалектними *дьидя* (батько, тато), *неня* (мати), *стариня* (батько і мати; батьки), *вуйко* (брат матері або батька), *вуйна* (сестра матері чи батька або дружина брата матері чи батька), *годованець* (утриманець, вихованець), використані в оповіданні «Карби», відбивають і унаочнюють родинний уклад у гуцулів, пор.:

Дьидя гримав кулаком у стіл і погрожував Петрикові, що його утопить, бо пустий, бо хоче багато їсти.

Петрик ховався *дідові* за приділок і шепотів синіми губками, що не боїться *дьиді*, бо піде з *дідом*.

На те *дьидя* м'якнув і відпускав його *дідові*:

– Хоть беріть 'го у пазуху, а хоть у торбину, я вам не бороню. Віна мені не дали-сте, чим їх нагодую?

Дідові руки дрожали, як Петрика гладили:

– Не журітси, небожета, тото чемний *онука*, буде мене слухати, буде *бабі* помагати.

А *неня* плакала.

Під гору взяв *дід внука*, аби не покотився надолину, як яблуко. *Баба* стояла вже навперед хати і визирала *годованця* (К., с. 32).

* * *

На храм *вуйни* й *вуйки* з чужих сіл посходилися (К., с. 33).

Показово, що фрагмент мовної картини світу, заманіфестованої мовою оповідання «Карби», цілком вписується в історико-етнографічну інтерпретацію сімейного побуту гуцулів у моделюванні родинного укладу, пор.: «Родичів (батька і матір) на Гуцульщині називали «стариня». Батька діти кликали «тато», «таточко», «гедь», «гедик» <...>. Матір називали, як і скрізь на Україні, – «мама», «мамка», «неня, ненька». Діти – «гіти», «чеда», «глота»; син – «син», дочка – «донька», «доч», «донечка»; онук, онуки – «внуча», «унуки», «унучка»; родичів матері та батька діти кличуть: «гіду», «гідику», «бабо», «мамко», «бабунько» (Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження, 1987, с. 216).

Невід'ємним атрибутом гуцульського світу є музичні інструменти, такі як сопілка і її різновиди, трембіта, дрімба. Мова «Карбів» фіксує деякі з діалектних номенів на позначення зазначених реалій, зокрема:

сопілка (сопілка), *денцівка* (сопілка з денцем): – Ходи д бабі, Петрику, ходи борше, лиши діда! Відтак завела його у хату та й *денцівку* дала, й казала, що буде на припічку спати ніжками до печі. А дід казав, що купить йому велику *сопілку* на вісім пальців (К., с. 32);

трембіта (духовий музичний інструмент – дерев'яна труба без вентилів і клапанів до трьох метрів довжини, зроблена зі смерекового дерева, обвита березовою корою): За нею розбігалися жалібні плачі і тужливий голос *трембіти* та й сільських дзвонів, але не могли її здогонити (К., с. 39).

Музичний фрагмент світу гуцулів органічно доповнюють назви гуцульських танців *гуцулка*, *гайдук*: Бабине приговорювання не могло його вигулити з дучки, аж доки дід не сів на порозі і не заграв *гуцулки* в сопівку.

– А тепер дід тобі каже, аби-с йшов *гайдука* данцювати, най вуйки та вуйни видють! (К., с. 33).

Із цієї ж сфери також діалектизм *данцівник* (танцюрист): – Гей-гоп, гопачя!

Йкий *данцівник* годний! (К., с. 33).

Гуцульський світ у частині одягу, строю засвідчено діалектними найменуваннями *бриль кастрьовий* (капелюх із цупкого вовняного сукна з ворсом на spodі): – Та й *бриль кастрьовий* тобі куплю, а баба павами обтичъит! (К., с. 32);

– *постільці дублені* (різновид взуття із дубленої шкіри); *онучки черлені* (онучі з червоного сукна): Показував сопівку, і *постільці дублені*, та *онучки черлені* та й питався нені, чи вже великий, чи не міг би татарів та багачів стріляти, як оті стрільці на комині (К., с. 33).

Обов'язковим елементом гуцульського строю є *топорець*:

– А де твої, Петрику, пави?

– Де *топорець* карбований? (К., с. 36).

Зазначені діалектні назви в частині гуцульського строю теж знаходимо в історико-етнографічному описі світу гуцулів, пор.: На території Гуцульщини побутували старовинні форми взуття – постолои <...> Як чоловіки, так і жінки одягали на босу ногу сукняну вовняну онучу, потім взували постолои, обмотуючи їх шнурками <...> До онуч з червоного сукна добирали білі та зелені, а до чорних – червоні і жовті нитки <...> Доповненням до одягу гуцулів були *топірці* і палиці. Металеві та дерев'яні *топірці* оздоблювались геометричним орнаментом металевими кільцями, мали і латунну ручку» (Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження, 1987, с. 200–201).

Зброя для мешканців гір – один із визначальних маркерів гуцульського світу, бо з нею пов'язані непрості умови фізичного виживання, закладений на генетичному рівні потяг до справедливості й волі, окремі види господарської діяльності, зокрема мисливство, та ін. Не випадково, що в такому художньому тексті, як оповідання «Карби», на перший погляд, далекого від зброярської проблематики, засвідчено гуцульські діалектні номени *стрільба*, *пушка* (рушниця):

– Не бійтеси, дідику та й бабко, ек купите мені *стрільбу*, то я тоті карби вистрілею шо до лаби! (К., с. 34); І обіцював [дід], що справить йому [Петрикові] *пушку* і *топорець* зробить (К., с. 32).

Виділені діалектизми репрезентують ще один компонент гуцульської мовної картини світу.

Різні сегменти гуцульської діалектної картини світу в досліджуваному оповіданні фіксують ще такі регіональні найменування, як

легінь – перен. «хлопець, дитина чоловічої статі», *обарінок* (бублик): На храм вуйни і вуйки з чужих сіл посходилися. Петрикові *обарінки* давали, називали чемним *легінем* (К., с. 33);

писанка (розписане орнаментом за особливою технологією великоднє яйце): На Великдень баба убрала Петрика, як паву, і провадила з дідом до дьиді у гості. По дорозі *писанки* з пазухи виймала, людським дітям за простибі роздавала (К., с. 34);

віно (придане, посаг нареченої): *Віна* мені не дали-сте, чим їх нагодую? (К., с. 32);

бараболя (однорічна трав'яниста рослина з їстівними бульбами, багатими на крохмаль; картопля): Ще листечко з дерев не попадало, ще багацька *бараболя* у купинах не дійшла, ще коноплі у мочулах не вимочились, як Петрикова баба забагла умирати (К., с. 37);

злісний (лісник): *Злісний* трутив її так, що вона [баба] упала (К., с. 36);

харчунок (споживання їжі, пригощання, гостина): По *харчунку* дід дальше веселив гостей своїм внуком (К., с. 33);

грядка (горизонтально підвішена жердка чи перекладина для одягу або інших речей): Петрик роздивлювався по хаті і бачив образи, стіл, *грядки* й полиці тоті самі, що в дьиді (К., с. 32).

Неймовірна краса, чарівність гірських верхів і полонин не могла не позначитися на світовідчутті й світобаченні гуцулів. Не лише природа, а й усе, що їх оточує, має бути красивим, мальовничим, різнобарвним. Достатньо поглянути на їх святковий одяг, щоб у цьому переконатися. Звичайні предмети їх побуту мають не лише функційне призначення, а й естетичну вартість, зазвичай вони оздоблені різьбою, прикрашені художньою обробкою дерева, металу, шкіри, вишивкою, колоритним розписуванням великоднього яйця тощо. При цьому

різноманітні форми прикрашування побутових предметів завжди оригінальні, їх не сплутаєш з іншими, поширеними навіть у сусідніх регіонах, що робить їх знаковими репрезентантами світу гуцулів. Такими є й знамениті гуцульські пічні кахлі із зображенням фантастичних звірів, стрільців, людських фігур та ін. Фрагмент гуцульської мовної картини світу, оприявленої мовою оповідання «Карби», засвідчують діалектний прикметник

кафльовий (облицьований кахлею), та *стрілець* (воїн): Лиш комин був інший: *кафльовий*, мальований. Дід посадив його на коліна і уважав, аби в печі горшки не позбігали. Показував пальцями мальованих *стрільців* на комині та й розказував, як вони татарів та багачів різали, смолою обкапували (К., с. 32).

Важливим компонентом гуцульської мовної картини світу, закодованою мовою оповідання «Карби», є лексема *карби*, не випадково вона винесена його заголовком. В українській мові функціонує слово *карб* з різними значеннями, зокрема: «зарубка, рубець», «знак, позначка; тавро», «палиця, на якій зроблено позначки для рахунку, для лічби; бирка», «слід, спогад минулого, пережитого» [Словник української мови: в 11 т. Т. IV, 1973, с. 102]. У гуцульському лексиконі, крім вказаних значень, слово *карб* має ще значення «порушення релігійно-моральних догм, настанов і т. ін.; гріх» – за уявленнями гуцулів, кожен гріх людини карбується, позначається на його душі, щоб на тому світі Бог міг їх порахувати та призначити покарання (Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: у 2 т., 2019, с. 410), яке виявляє ще одну грань моделі світу гуцулів – їх особливу побожність, релігійні вірування, християнську релігійність:

– А ек ми, Петрику, загинемо, то ти будеш за дідову й бабину душу давати, будемо менше *карбів* мати.

Петрик не раз уже бачив у селі похорони, чув голосні, жалібні плачі, а вкупі з ними й бесіду про *карби*, котрих навіть старші люди лякалися, і на яких згадку сумно зітхали, як перед чорною зловіщою тучею або чумою жахалися. У його хлоп'ячій уяві виступали ті *карби* темними, неясними страшними ворогами його старині, вуйків, і тіток, і усього великого села (К., с. 34).

Наратив *карбів* як гріхів, які треба спокутувати на тому світі, підтримується подальшим використанням однойменного слова і похідних від нього в тексті оповідання, уточнюючи, доповнюючи, деталізуючи вербалізоване світобачення гуцулів у ділянці порушення християнських засад і невідворотності покарання за них, пор.:

Бачив леваду, могилами укриту, червоною луною забагрену; чув жасні стони *карбованих* кістяків голих, пізнавав їх і плакав. Здригався і прокидався зі зболеним, *карбованим* серцем (К., с. 35).

* * *

– Тото, синку, перед смертев кождому *карби* показуютьси, на душу цікають. Тобі дав Біг таку долю, шо учиєєшси у школах та й будеш великий розум мати, будеш тим паном. То ти меш кібзувати, шо гріх, а шо ні, за шо карбуєси *карби*. А ми, синку, невчїніні, не знаємо. А хоть знаємо, то у біді не памнітаємо, шо робимо, а то все йде на душу. Шо гріх, то все *карб* на палици у пана Бога та й на души *карб*. Єк душа на тот світ приходит, то єї *карби* уже *пораховані*, уже муки терпіти має. Видиш, небоже, шо коло нас бідно дієси, та й не раз гріхи робитси. Не віддастси довжок, возмеси чужу форостину, залихословитси – та й вже є, вже тото у Бога *карбовано*. А за кождий *карб* траба кару приймити. Коби-то бірували, коби-сми сокотилися.

– *Карби! Карби!* – стогнала баба й руки випручала.

А бабині *карби* зірвалися і роєм за душею гнали, з хати вилітали <...>.

Бабина душа вибігала на верховіття дерев, перескакувала з листка на листок, стручувала росу і тріпотіла голими порубаними крильцями.

Боялася з *карбами* ще дальше д'горі летіти, але вітер займив її силоміць (К., с. 38–39).

Важко уявити собі гуцульський світ без особливо шанобливого ставлення до старших, воно виховується з перших кроків соціологізації дитини. Зовнішні вияви шани, поваги до старших не менш важливі, ніж внутрішні. Цю ознаку гуцульською світу добре засвідчує мова оповідання «Карби», пор.:

– А йди-ста, Петрику!

– Йди, небоже, поцулуй вуйну в руку.

– Файно, рости великий!

– А цесу вуйну, а цесу? А тепер вуйків! Кажу вам, така дитина, шо аж! (К., с. 33).

Це засвідчує й пошанна форма звертання на *ви*, навіть коли вона застосовується не безпосередньо в комунікативному акті, а в переповідній інтерпретації:

- Що *вас* болит, бабко?
- Усе тіло болит, небоже, бабу (К., с. 37).

* * *

– То *баба хочут*, синку, аби-с з *ними* на смерть попрощивси, – відгадувала неня бабину волю (К., с. 37).

Діалектна мовна картина світу відображає й психотип гуцула. Окремі його риси засвідчує й мова оповідання «Карби». Це передовсім уже зазначені особливо шанобливе ставлення до старших, релігійність і побожність. Це також вербалізація способів запобігання зурочення: *Шо поцтиве, а шо мудре, най си текне*. Я вже не раз кажу бабі: *Коби ше нам люди не наврочили нашого парубка!*

- *Нівроку, нівроку!* (К., с. 33).

Психотипною рисою гуцула є надмірне вихваляння когось із рідних, особливо дітей, добре засвідчене мовою оповідання «Карби»:

– То на світі поцтива дитина, у великих школах учьєси, мене в руку цулує. Так письма береси, ще паничів учьит і старині грейцір посилає. То велику голову має!

Газди обступали Петрика і випитувалися його про всячину, а баба зараз десь збоку ставала і помагала внукові відповідати на завдані питання.

- Тото, любєтка, не наша голова до такого розуму, ей де! тото очима треба би їсти.

Бадіки хотіли її приперти, аби так хлопця не перехвалювала, але баба сіпала Петрика за рукав і кликала додому, а бадікам не давалася переговорити (К., с. 35–36).

Ще однією ознакою психотипу гуцула є його незмінний потяг до знань, освіти. Горяни сприймають освіту не лише як засіб удосконалення особистості, поліпшення її освіченості, але і як шлях подолання бідності, здобуття можливості покращити собі життя, не так тяжко працювати, як неосвіченій людині, і, зрештою, соціально вивищитися над іншими, це теж фіксує мова оповідання «Карби», пор.:

- Коли-с не годен робити, то газдов не будеш, письма береси! (К., с. 35).

* * *

- Ніби він на вас дивитси, ніби ви против него? (К., с. 36).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Оповідання «Карби» фіксує лише окремі компоненти мовної картини світу гуцулів крізь призму художнього тексту, але і вони вже засвідчують, яким благодатним матеріалом для її дослідження є художня мова Марка Черемшини. Для моделювання повної гуцульської мовної картини світу через оптику художньої мови Марка Черемшини необхідні послідовні обстеження й аналіз мови усіх інших художніх текстів письменника під окресленим кутом зору.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

К. – Карби. Марко Черемшина : твори у двох томах. Т. 1. Київ : Наукова думка, 1974. С. 31–39.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: у 2 т. (Т. 1, 2019) / Відповідальний редактор Василь Грещук. Івано-Франківськ: Місто НВ.
- Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження (1987). Київ: Наукова думка.
- Грещук, В. (2015). *Ватра й ватаг* у мовній картині світу гуцулів крізь призму художньої мови. *Граматичні студії*: зб. наук. праць / Донецький національний університет. Вінниця: ТОВ «НІЛАН – ЛТД», 157–160.
- Грещук, В., Грещук, В. (2019). Мовна картина світу крізь призму художньої мови. Вуйко. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 3 (55), 55–62. DOI: 10.31471/2304-7402-2019-3(55)-55-62.
- Грещук, В., Грещук, В. (2019). Гуцульська мовна картина світу крізь призму мови художньої літератури. Трембіга. *Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*. Вип. 46, 9–15.
- Грещук, В., Грещук, В. (2018). Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Гора. *Українознавчі студії*. № 19, 5–16. DOI: 10.15330/ukrst.19.5-15.
- Грещук, В., Грещук, В. (2018). Мовна картина світу гуцулів крізь призму художньої мови. Полонина. Рідне слово в етнокультурному вимірі: зб. наук. праць / Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка. Дрогобич: Посвіт, 28–38. DOI: <https://doi.org/10.24919/2411-4758.2018.140897>.

Загнітко, А. П. (2020). Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця: Твори.

Словник української мови: в 11 т. (Т. IV, 1973). Київ: Наукова думка.

REFERENCES

- Hutsulska dialektna leksyka ta frazemika v ukrainskii khudozhnii movi [Hutsul Dialect Lexicon and Phraseology in Ukrainian Literary Language] Slovnyk: u 2 t. (T. 1, 2019) / Vidpovidalnyi redaktor Vasyl Greshchuk. Ivano-Frankivsk: Misto NV [in Ukrainian].
- Hutsulshchyna: istoryko-etnografichne doslidzhennia [Hutsul Region: Historical and Ethnographic Study] (1987). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Greshchuk, V. (2015). *Vatra y vatah* u movnii kartyni svitu hutsuliv kriz pryзму khudozhnoi movy [*Vatra and Vatah* in the Linguistic Worldview of Hutsuls through the Prism of Literary Language]. Hramatychni studii: zb. nauk. prats / Donetskyi natsionalnyi universytet. Vinnytsia: NILAN – LTD, 157–160 [in Ukrainian].
- Greshchuk, V., & Greshchuk, V. (2019). Movna kartyna svitu kriz pryзму khudozhnoi movy. Vuiko [Linguistic Worldview through the Prism of Literary Language. Vuiko]. *Prykarpatskyi visnyk NTSh. Slovo*. 3 (55), 55–62. DOI: 10.31471/2304-7402-2019-3(55)-55-62 [in Ukrainian].
- Greshchuk, V., & Greshchuk, V. (2019). Hutsulska movna kartyna svitu kriz pryзму movy khudozhnoi literatury. Trembita [Hutsul Linguistic Worldview through the Prism of Literary Language. Trembita]. *Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka*. Issue 46, 9–15 [in Ukrainian].
- Greshchuk, V., & Greshchuk, V. (2018). Movna kartyna svitu hutsuliv kriz pryзму khudozhnoi movy. Hora [Linguistic Worldview of Hutsuls through the Prism of Literary Language. Gora]. *Ukrainoznavchi studii*. № 19, 5–16. DOI: 10.15330/ukrst.19.5-15/ [in Ukrainian].
- Greshchuk, V., & Greshchuk, V. (2018). Movna kartyna svitu hutsuliv kriz pryзму khudozhnoi movy. Polonyna [Linguistic Worldview of Hutsuls through the Prism of Literary Language. Polonyna]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri: zb. nauk. prats / Drohobyskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Ivana Franka*. Drohobych: Posvit, 28–38. DOI: <https://doi.org/10.24919/2411-4758.2018.140897> [in Ukrainian].
- Zahnitko, A.P. (2020). *Suchasnyi lnhvistychnyi slovnyk [Modern Linguistic Dictionary]*. Vinnytsia: Tvory [in Ukrainian].
- Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 t. (T. IV) [Dictionary of the Ukrainian Language: In 11 Volumes (Vol. IV)] (1973). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].